



Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης



ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

Αρχαία Ελληνική Γραμματεία

Α΄ Γυμνασίου

Θεματική ενότητα:

Όμηρος, «Οδύσσεια» α 109-173

Τίτλος:

«Όμηρος, «Οδύσσεια» α 109-173»

Συγγραφή: ΧΡΥΣΟΥΛΑ ΤΑΤΣΗ

Εφαρμογή: ΧΡΥΣΟΥΛΑ ΤΑΤΣΗ



ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
Θεσσαλονίκη 2012



ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι.Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.1. Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας αρχαίας ελληνικής γλώσσας δευτεροβάθμιας: Λάμπρος Πόλκας, Κοσμάς Τουλούμης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101 , Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr



Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Όμηρος, «Οδύσσεια» α 109-173

Εφαρμογή σεναρίου:

Χρυσούλα Τάτση

Δημιουργία σεναρίου:

Χρυσούλα Τάτση

Διδακτικό αντικείμενο

Αρχαία Ελληνική Γραμματεία (από μετάφραση)

Τάξη

Α΄ Γυμνασίου |

Χρονολογία

Νοέμβριος 2012

Σχολική μονάδα

Γυμνάσιο Κορώνειας

Διδακτική/θεματική ενότητα

Ομήρου, «Οδύσσεια», Ενότητα 3^η: α 109-173

Διαθεματικό

Όχι.

Εμπλεκόμενα γνωστικά αντικείμενα

—

Χρονική διάρκεια

6 διδακτικές ώρες

Χώρος

Ι. Φυσικός χώρος:



Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο πληροφορικής, αίθουσα πολλαπλών χρήσεων με βιντεοπροβολέα ή διαδραστικό πίνακα

II. Εικονικός χώρος: διαδίκτυο

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Οι μαθητές θα πρέπει να κατέχουν βασικές γνώσεις χειρισμού υπολογιστών και να είναι εξοικειωμένοι με ομαδοσυνεργατικές μεθόδους διδασκαλίας. Ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να υιοθετεί μαθητοκεντρικά μοντέλα διδασκαλίας, να χειρίζεται με ευχέρεια προγράμματα επεξεργασίας κειμένου, παρουσιάσεων, πλοήγησης στο διαδίκτυο και εννοιολογικού χάρτη. Το σχολείο θα πρέπει να διαθέτει εργαστήριο υπολογιστών, βιντεοπροβολέα ή διαδραστικό πίνακα.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Το σενάριο στηρίζεται

Χρυσούλα Τάτση, Όμηρος, «Οδύσσεια» α 109-173, Αρχαία Ελληνική Γραμματεία (από μετάφραση), Α Γυμνασίου, 2012.

Το σενάριο αντλεί

–

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ / ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Οι μαθητές βλέπουν την κατάσταση που επικρατεί στο παλάτι από διαφορετικές οπτικές γωνίες προσπαθώντας να μπουκ στην θέση των προσώπων που παίρνουν μέρος στη συγκεκριμένη ενότητα. Στη συνέχεια, αναλαμβάνουν τον ρόλο μικρών επιστημόνων και αναζητούν μέσα από το ομηρικό κείμενο στοιχεία και πληροφορίες για την εποχή του Ομήρου και τις οργανώνουν μέσω ενός εννοιολογικού χάρτη που δημιουργούν.



Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Οι μαθητές καλούνται να μπουν στη θέση των προσώπων που αναφέρονται στην ενότητα, λαμβάνοντας υπόψη την εποχή στην οποία έζησαν τα πρόσωπα αυτά, και διερευνούν την κοινωνική ζωή της εποχής εκείνης συλλέγοντας στοιχεία για τον πολιτισμό, τα ήθη, τα έθιμα και τις αντιλήψεις. Στη συνέχεια, περιγράφουν την κατάσταση που επικρατούσε στο παλάτι από την οπτική γωνία διαφορετικών υποκειμένων (της Αθηνάς, ως εκπροσώπου της κυρίαρχης τάξης των θεών που ρυθμίζουν τα πράγματα, του Τηλέμαχου, ως τραγικού προσώπου που υποφέρει από τις αδικίες άλλων, των μνηστήρων, που διαπράττουν την αδικία, και των υπηρετών του παλατιού, που, αν και έχουν δευτερεύοντα ρόλο, παρακολουθούν τα γεγονότα από κοντά και συμμετέχουν με τον δικό τους τρόπο παίρνοντας το μέρος της μίας ή της άλλης πλευράς). Αφού μελετήσει η κάθε ομάδα την ενότητα από μία συγκεκριμένη οπτική γωνία, μοιράζεται τα ευρήματά της με την υπόλοιπη τάξη. Για τον σκοπό αυτό δημιουργούν και σχετική παρουσίαση την οποία θα προβάλουν στους συμμαθητές τους. Στη συνέχεια, οι μαθητές αποστασιοποιούνται από τα γεγονότα που περιγράφονται στους στίχους 109-173 και μελετούν το κείμενο ανά θεματικές ενότητες. Ερευνούν, λοιπόν, το κείμενο ως εξωτερικοί μελετητές – επιστήμονες (φιλόλογοι, αρχαιολόγοι, φιλόσοφοι και λαογράφοι) και προβαίνουν σε διαπιστώσεις και συμπεράσματα που σχετίζονται με τις αφηγηματικές τεχνικές του ποιητή, τα στοιχεία του υλικού πολιτισμού της ομηρικής εποχής, τα ήθη και τα έθιμα των αρχαίων Ελλήνων καθώς και τις θρησκευτικές αντιλήψεις κλπ.. Δημιουργούν έναν εννοιολογικό χάρτη ως οργανόγραμμα των στίχων που έχουν αναλάβει να μελετήσουν, προκειμένου να οργανώσουν και να ταξινομήσουν τα πορίσματα των ερευνών τους. Στη συνέχεια, οι εννοιολογικοί χάρτες που δημιούργησαν οι ομάδες



μπορούν να ενωθούν σε έναν που θα αποτελεί και τη σύνοψη των βασικών εννοιών ολόκληρης της ενότητας που διδάχτηκαν οι μαθητές.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

- Να μελετήσουν τον υλικό και πνευματικό πολιτισμό, όπως καταγράφεται στα ομηρικά έπη, και να κατανοήσουν τη διττή υπόσταση του ανθρώπου (σώμα και ψυχή).
- Να καλλιεργήσουν την ενσυναίσθηση, προσπαθώντας να μπου στη θέση των προσώπων που αναφέρονται στο ομηρικό κείμενο. Να μπορούν να αιτιολογούν τις συμπεριφορές των άλλων (στη συγκεκριμένη περίπτωση του Τηλέμαχου και των μνηστήρων), αλλά και τη δική τους συμπεριφορά σε μια προσπάθεια ενίσχυσης της αυτογνωσίας τους.
- Να διαμορφώσουν στάσεις ζωής και αξίες που προάγουν τον άνθρωπο είτε με προβολή θετικών προτύπων (αρχαιοελληνική φιλοξενία, ωρίμανση του Τηλέμαχου) είτε μέσα από το αρνητικό παράδειγμα των μνηστήρων.

Γνώσεις για τη γλώσσα

- Να ασκηθούν στην προσεκτική ανάγνωση κειμένων αναζητώντας χρήσιμα στοιχεία και πληροφορίες.
- Να εξοικειωθούν με τις αφηγηματικές τεχνικές στην «Οδύσσεια».
- Να ασκηθούν στην παραγωγή γραπτού λόγου με ανάπτυξη επιχειρημάτων.

Γραμματισμοί

- Να ασκηθούν στην πλοήγηση και στην έρευνα στο διαδίκτυο και στην αναζήτηση χρήσιμων πληροφοριών σε αυτό.
- Να αντιληφθούν την αξία της εικόνας ως μέσου ενίσχυσης της πειθούς.



- Να αναπτύξουν δεξιότητες οργάνωσης, ταξινόμησης και μετάδοσης των πληροφοριών στους άλλους με τρόπο ελκυστικό και κατανοητό μέσω παρουσιάσεων και εννοιολογικών χαρτών.

Ε. ΔΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Επέλεξα τη συγκεκριμένη ενότητα, γιατί σε αυτή φαίνεται η κατάσταση που επικρατεί στο παλάτι του Οδυσσέα όσο εκείνος απουσιάζει και είναι καθοριστική για να κατανοήσουν οι μαθητές το πολύπλευρο δράμα του Οδυσσέα και των οικείων του καθώς και την ανάγκη τιμωρίας των μνηστήρων. Επίσης, υπάρχει η δυνατότητα να καλλιεργήσουν την ενσυναίσθηση μπαίνοντας στη θέση των προσώπων που αναφέρονται, να δουν το ίδιο γεγονός από διαφορετικές οπτικές γωνίες. Ακόμη, οι μαθητές μπορούν να αντιμετωπίσουν το ομηρικό κείμενο ως πηγή άντλησης πληροφοριών για τον πολιτισμό (υλικό και πνευματικό) εκείνης της εποχής.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Οι στόχοι του σεναρίου συμβαδίζουν με αυτούς που θέτει το Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγράμματος Σπουδών για την Αρχαία Ελληνική Γραμματεία στο Γυμνάσιο (ΔΕΠΠΣ-ΑΠΣ). Συγκεκριμένα, επιδιώκεται να εκτιμήσουν οι μαθητές τα ομηρικά έπη ως κείμενα στα οποία αποτυπώνεται ένας ολόκληρος κόσμος με τον πολιτισμό, τις αξίες και την κοινωνική και πολιτική του οργάνωση. Καλούνται, λοιπόν, να κατανοήσουν τον πολιτισμό της «Οδύσσειας»: αξίες, στάσεις, δράση, ήθη και έθιμα, κοινωνική και πολιτική οργάνωση, θεσμούς, υλικό πολιτισμό, κ.ά., να διερευνήσουν τη δομή της «Οδύσσειας», ώστε να γνωρίσουν τις αφηγηματικές τεχνικές και την οπτική γωνία του αφηγητή (αφήγηση σε α' ή γ' πρόσωπο), τη λειτουργία του χρόνου ως προς την τάξη (αναδρομή, προοικονομία) και να αξιολογήσουν τη δράση και τη συμπεριφορά των κυριότερων, τουλάχιστον,



προσώπων, όχι για να αναζητήσουν πρότυπα συμπεριφοράς, αλλά για να εμβαθύνουν τη γνώση τους για τον άνθρωπο. Ακόμη, επιδιώκεται να κατανοήσουν οι μαθητές τον ανθρωπομορφισμό των θεών και να διαπιστώσουν ότι στην «Οδύσσεια» λειτουργεί το σχήμα «ύβρις, νέμεσις, τίσις».

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Οι μαθητές εξοικειώνονται με την πλοήγηση στο διαδίκτυο και την αναζήτηση πληροφοριών είτε μέσω συγκεκριμένων ιστοσελίδων είτε μέσω μηχανών αναζήτησης. Δημιουργούν παρουσιάσεις με το υλικό που έχουν συγκεντρώσει και πολυτροπικά κείμενα. Επίσης, μαθαίνουν να ταξινομούν τα ευρήματά τους με τη βοήθεια ενός εννοιολογικού χάρτη.

Κείμενα

Κείμενα σχολικών εγχειριδίων

Αρχαία Ελληνική Γραμματεία Α΄ Γυμνασίου: Ομηρικά Έπη: «Οδύσσεια», 3^η Ενότητα: [α 109-173](#)

Υποστηρικτικό/εκπαιδευτικό υλικό

Λογισμικά

Παιδαγωγικό Ινστιτούτο: [Ομηρικά Έπη Α΄ και Β΄ Γυμνασίου](#). [εφαρμογή υποστηρικτικού υλικού].

Ιστοσελίδες

[Ελληνική Βικιπαίδεια](#) [21-11-2012]

[Google](#) [21-11-2012]

Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο: Ελληνικός Πολιτισμός:

[Αφηγηματικές τεχνικές στα ομηρικά έπη](#)

[Διδάσκοντας την Οδύσσεια](#): 3η ενότητα Οδύσσεια, α 109-173 [21-11-2012]



Διδακτική πορεία / στάδια / φάσεις

Α' φάση

Σε πρώτη φάση πραγματοποιήθηκε η ανάγνωση του κειμένου [της ενότητας](#) από το σχολικό βιβλίο και έγινε μια πρώτη επεξεργασία του κειμένου. Έπειτα, οι μαθητές χωρίστηκαν σε τέσσερις ομάδες. Ο χωρισμός έγινε από μένα, ώστε σε κάθε ομάδα να υπάρχουν μαθητές εξοικειωμένοι με τη χρήση ΤΠΕ καθώς και μαθητές με ικανοποιητικό επίπεδο σχολικού γραμματισμού. Η κάθε ομάδα ανέλαβε να υποδυθεί κάποιο από τα πρόσωπα της ενότητας. Έτσι, η πρώτη ομάδα υποδύθηκε την Αθηνά, η δεύτερη τον Τηλέμαχο, η τρίτη τους μνηστήρες και η τέταρτη το υπηρετικό προσωπικό του παλατιού. Σε κάθε ομάδα δόθηκε διαφορετικό Φύλλο Εργασίας.

[Η ομάδα που υποδύθηκε](#) την Αθηνά αναζήτησε πληροφορίες και οπτικό υλικό για το πρόσωπό της, μελέτησε την προετοιμασία της για το ταξίδι και αναζήτησε εικόνες που να ταιριάζουν στην περιγραφή του Ομήρου. Αξιοποίησε το υλικό που συνέλεξε, ώστε να δημιουργήσει μια παρουσίαση για να την προβάλει στις άλλες ομάδες. Στη συνέχεια, επισκέφτηκε την ιστοσελίδα [του Ελληνικού Πολιτισμού](#) και αναζήτησε πληροφοριακό υλικό σχετικό με τον ανθρωπομορφισμό των θεών στην «Οδύσσεια», την επιφάνεια και την ενανθρώπιση. Με βάση τις πληροφορίες που βρήκε, εντόπισε τον τρόπο με τον οποίο δρα η Αθηνά στη συγκεκριμένη ενότητα. Έπειτα, αναζήτησε πληροφορίες σχετικά με τις αντιλήψεις των αρχαίων για την «ύβρη», τη «νέμεση» και την «τίση». Τέλος, συνέταξε ένα κείμενο σε α' πρόσωπο, με το οποίο υπερασπίστηκε την επιλογή της Αθηνάς να βοηθήσει τον Οδυσσέα και τον Τηλέμαχο και να τιμωρήσει τους μνηστήρες. Αναζήτησε οπτικό υλικό στο διαδίκτυο ως αποδεικτικό στοιχείο ενισχυτικό των παραπάνω απόψεων και το ενσωμάτωσε στο παραπάνω κείμενο.



Η δεύτερη ομάδα που υποδύθηκε τον Τηλέμαχο ως οικοδεσπότη αναζήτησε στο διαδίκτυο πληροφορίες και οπτικό υλικό για το πρόσωπό του και αξιοποίησε το υλικό που συνέλεξε, ώστε να δημιουργήσει μια παρουσίαση για να την προβάλει στις άλλες ομάδες. Στη συνέχεια, στην ιστοσελίδα του Ελληνικού Πολιτισμού βρήκε πληροφορίες για το τυπικό φιλοξενίας στην αρχαία Ελλάδα. Ερεύνησε αν οι ενέργειες του Τηλέμαχου στην ενότητα είναι σύμφωνες με αυτό το τυπικό. Στη συνέχεια, οι μαθητές επισκέφτηκαν την ιστοσελίδα του Ψηφιακού Σχολείου και ανακάλυψαν τους χώρους του παλατιού του Οδυσσέα κάνοντας σχετική δραστηριότητα που υπάρχει στον παραπάνω ιστοχώρο. Στο τέλος, δημιούργησαν ένα πολυτροπικό κείμενο στο οποίο περιέγραψαν την κατάσταση που επικρατούσε στο παλάτι από την πλευρά του Τηλέμαχου.

Η ομάδα που υποδύθηκε τους μνηστήρες αναζήτησε στο διαδίκτυο πληροφορίες και οπτικό υλικό για τα πρόσωπά τους και αξιοποίησε το υλικό που συνέλεξε, ώστε να δημιουργήσει μια παρουσίαση για να την προβάλει στις άλλες ομάδες. Στη συνέχεια, εντόπισε μέσα στην ενότητα τους τρόπους ψυχαγωγίας των μνηστήρων στο παλάτι και αναζήτησε στη Wikipedia πληροφορίες για τους πεσσούς. Έπειτα, οι μαθητές ενημερώθηκαν από την ιστοσελίδα του Ψηφιακού Σχολείου για τα συμπόσια στην αρχαία Ελλάδα καθώς και για τη μουσική με την οποία διασκέδαζαν οι αρχαίοι Έλληνες. Αναζήτησαν πληροφορίες για τις αντιλήψεις των αρχαίων σχετικά με την «ύβρη», τη «νέμεση» και την «τίση» και ερεύνησαν κατά πόσο η συμπεριφορά των μνηστήρων υπερβαίνει το μέτρο και μπορεί να προκαλέσει τη νέμεση και την τίση εκ μέρους των θεών. Στο τέλος, δημιούργησαν ένα πολυτροπικό κείμενο απολογητικό, στο οποίο περιέγραψαν την κατάσταση που επικρατούσε στο παλάτι από την πλευρά των μνηστήρων προσπαθώντας να δικαιολογήσουν τη στάση τους και να ρίξουν την ευθύνη στην Πηνελόπη και τον Τηλέμαχο.



Η τέταρτη ομάδα που υποδύθηκε το υπηρετικό προσωπικό του παλατιού έκανε μια απογραφή των υπηρετών που αναφέρονται στην ενότητα και των ασχολιών τους. Καθώς δίνεται έμφαση στο στρώσιμο του τραπέζιού για τους μνηστήρες, οι μαθητές επισκέφτηκαν συγκεκριμένες ιστοσελίδες και ενημερώθηκαν για τα φαγητά και τα ποτά των αρχαίων Ελλήνων. Έπειτα, κατέγραψαν τα οικιακά σκεύη που χρησιμοποιούσαν, αναζήτησαν πληροφορίες για αυτά καθώς και οπτικό υλικό. Με το υλικό που συνέλεξαν δημιούργησαν μια παρουσίαση. Στη συνέχεια, συνέταξαν δύο κείμενα στα οποία περιέγραψαν την κατάσταση που επικρατούσε στο παλάτι, όπως την αντιλαμβάνονταν και την βίωναν αφενός οι υπηρέτες που υποστήριζαν τους μνηστήρες και αφετέρου οι υπηρέτες που έμεναν πιστοί στην οικογένεια του Οδυσσέα και τα εμπλούτισαν με σχετικές εικόνες.

Β' φάση

Στη δεύτερη φάση οι μαθητές παρουσίασαν τα αποτελέσματα των εργασιών τους και κλήθηκαν να προσεγγίσουν το κείμενο, όχι ως πρόσωπα της ιστορίας, αλλά ως επιστήμονες που μελετούν το ομηρικό κείμενο. Έγινε από κοινού με τη βοήθεια του διδάσκοντος χωρισμός ενοτήτων. Στη συνέχεια, δημιουργήθηκαν τέσσερις νέες ομάδες. Η κάθε ομάδα ανέλαβε να μελετήσει από μία θεματική ενότητα του κειμένου και να δημιουργήσει ένα τμήμα του εννοιολογικού χάρτη ο οποίος περιλαμβάνει τις εξής έννοιες:

1. Στοιχεία υλικού πολιτισμού.
2. Αντιλήψεις των αρχαίων Ελλήνων.
3. Ήθη και έθιμα των αρχαίων Ελλήνων.
4. Αφηγηματικές τεχνικές που χρησιμοποιεί ο ποιητής.

Αξιοποιώντας το υλικό που συνέλεξαν στα Φύλλα Εργασίας, αλλά και από την ιστοσελίδα του Ελληνικού Πολιτισμού δημιούργησαν έναν εννοιολογικό χάρτη στον



οποίο κατέγραψαν τα ευρήματα των ερευνών τους. Ο χάρτης εκτυπώθηκε και διαμοιράστηκε σε όλα τα μέλη των ομάδων ως σύνοψη του μαθήματος.



ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Φύλλο Εργασίας 1: Αθηνά

1. Δημιουργήστε έναν φάκελο στην επιφάνεια των Windows με τίτλο «Αθηνά». Αναζητήστε στο διαδίκτυο πληροφορίες για το πρόσωπο της Αθηνάς και δημιουργήστε ένα κείμενο στο Word, στο οποίο θα παρουσιάζετε τα ευρήματά σας. Αποθηκεύστε το κείμενό σας στο φάκελο που δημιουργήσατε.
2. Μελετήστε τους στίχους [109-114](#). Προσέξτε την προετοιμασία της Αθηνάς για τη μετάβασή της στην Ιθάκη και αναζητήστε στο διαδίκτυο, είτε στο [Google](#) είτε στην ιστοσελίδα του [Ελληνικού Πολιτισμού](#), παραστάσεις της θεάς Αθηνάς που ταιριάζουν στην περιγραφή του Ομήρου στο συγκεκριμένο απόσπασμα. Αποθηκεύστε τις παραστάσεις που βρήκατε στον φάκελο «Αθηνά».
3. Δημιουργήστε μια παρουσίαση με το παραπάνω υλικό στην οποία θα παρουσιάζετε την προσωπικότητα της θεάς Αθηνάς.
4. Μεταβείτε στην [ιστοσελίδα](#) του Ελληνικού Πολιτισμού. Μελετήστε το κείμενο που αναφέρεται στον **θεϊκό ανθρωπομορφισμό**. Στη συνέχεια, αναζητήστε στους στίχους [109-173](#) ανθρωπομορφικά στοιχεία στις ενέργειες της Αθηνάς και καταγράψτε τα στον παρακάτω πίνακα.

Στίχοι	Ανθρωπομορφικά στοιχεία

	<p>ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ <i>επένδυση στην κοινωνία της γνώσης</i></p>	
<p>Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο</p>	<p>ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ</p>	<p>πρόγραμμα για την ανάπτυξη ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ</p>
<p>Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης</p>		

5. Μεταβείτε στην [ιστοσελίδα](#) του Ελληνικού Πολιτισμού. Μελετήστε το κείμενο που αναφέρεται στην **ενανθρώπιση** και την **επιφάνεια** των θεών. Στη συνέχεια, αναζητήστε στους στίχους [109-173](#) με ποιον από τους παραπάνω τρόπους επιλέγει η Αθηνά να εμφανιστεί στον Τηλέμαχο.
6. Μεταβείτε στην [εφαρμογή](#) του Ψηφιακού Σχολείου για τη διδασκαλία των Ομηρικών Επών και στην ιστοσελίδα του [Ελληνικού Πολιτισμού](#). Μελετήστε τα κείμενα που αναφέρονται στην **ύβρη-νέμεση-τίση**. Σύμφωνα με όσα διαβάσατε δικαιολογείται η πρόθεση της Αθηνάς να βοηθήσει τον Οδυσσέα και τον Τηλέμαχο;

7. Αν ήσασταν η θεά Αθηνά, πώς θα δικαιολογούσατε την επιλογή σας να βοηθήσετε τον Τηλέμαχο και τον Οδυσσέα και να τιμωρήσετε τους μνηστήρες; Γράψτε στο Word ένα κείμενο σε α' πρόσωπο στο οποίο θα υπερασπίζεστε τη στάση σας.
Βρείτε εικόνες απ' το διαδίκτυο που θα λειτουργούν ως αποδεικτικά στοιχεία που θα στηρίζουν και θα ενισχύουν τις απόψεις σας.



8. Δημιουργήστε ένα πολυτροπικό κείμενο στο οποίο θα προβάλλετε τα παραπάνω στοιχεία.



Φύλλο Εργασίας 2: Τηλέμαχος

1. Δημιουργήστε έναν φάκελο στην επιφάνεια των Windows με τίτλο «Τηλέμαχος». Αναζητήστε στο διαδίκτυο πληροφορίες για το πρόσωπο του Τηλέμαχου και δημιουργήστε ένα κείμενο στο Word, στο οποίο θα παρουσιάζετε τα ευρήματά σας. Αποθηκεύστε το κείμενό σας στο φάκελο που δημιουργήσατε.
2. Αναζητήστε στο [διαδίκτυο](#) εικόνες με τον Τηλέμαχο. Αποθηκεύστε τις παραστάσεις που βρήκατε στο φάκελο «Τηλέμαχος».
3. Δημιουργήστε μία παρουσίαση με το παραπάνω υλικό στην οποία θα παρουσιάζετε την προσωπικότητα του Τηλέμαχου.
4. Μεταβείτε στην ιστοσελίδα του [Ελληνικού Πολιτισμού](#). Μελετήστε το κείμενο που αναφέρεται στο **τυπικό φιλοξενίας** των αρχαίων Ελλήνων. Ποιες από τις ενέργειες του Τηλέμαχου είναι σύμφωνες με αυτό το τυπικό;

5. Υποδυθείτε τον ρόλο του Τηλέμαχου - οικοδεσπότη και ξεναγήστε τους συμμαθητές σας στο παλάτι σας. Εντοπίστε πρώτα μέσα από το κείμενο της [3ης](#) ενότητας πληροφορίες για τα ανάκτορα του Οδυσσέα. Στη συνέχεια, επισκεφτείτε την [εφαρμογή](#) του Ψηφιακού Σχολείου για τα Ομηρικά Έπη.



Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης



ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Κάνετε την ανάλογη άσκηση για να βρείτε τα μέρη του παλατιού του Οδυσσέα και αποθηκεύστε την εργασία σας, για να τη δείξετε και στους άλλους συμμαθητές σας.

6. Ποιες αντιλήψεις των αρχαίων διαφαίνονται στο κείμενο σχετικά με τη μοίρα του ανθρώπου; Για την απάντησή σας μελετήστε και τα [κείμενα](#) που θα βρείτε στην σχετική εφαρμογή του Ψηφιακού Σχολείου.

Αντιλήψεις των αρχαίων Ελλήνων σχετικά με τη μοίρα του ανθρώπου:

7. Γράψτε στο Word ένα κείμενο στο οποίο θα περιγράφετε την ψυχική σας κατάσταση και θα αναφέρεστε στα προβλήματα που αντιμετωπίζετε ως Τηλέμαχος.
8. Βρείτε εικόνες από το διαδίκτυο που θα λειτουργούν ως αποδεικτικά στοιχεία που θα στηρίζουν και θα ενισχύουν τις απόψεις σας.
9. Δημιουργήστε ένα πολυτροπικό κείμενο, στο οποίο θα προβάλλετε τα παραπάνω στοιχεία.



Φύλλο Εργασίας 3: Μνηστήρες

1. Δημιουργήστε έναν φάκελο στην επιφάνεια των Windows με τίτλο «μνηστήρες». Αναζητήστε στο διαδίκτυο πληροφορίες για τους μνηστήρες της Πηνελόπης και δημιουργήστε ένα κείμενο στο Word, στο οποίο θα παρουσιάζετε τα ευρήματά σας. Αποθηκεύστε το κείμενό σας στο φάκελο που δημιουργήσατε.
2. Αναζητήστε στο [διαδίκτυο](#) εικόνες σχετικές με τους μνηστήρες. Αποθηκεύστε τις παραστάσεις που βρήκατε στο φάκελο που δημιουργήσατε παραπάνω.
3. Δημιουργήστε μια παρουσίαση με το υλικό που έχετε συλλέξει.
4. Εντοπίστε στην ενότητα και καταγράψτε στοιχεία που δηλώνουν τρόπους ψυχαγωγίας των αρχαίων Ελλήνων. Για να εμπλουτίσετε τις γνώσεις σας, αναζητήστε πληροφορίες στις προτεινόμενες ιστοσελίδες:

α) για τους [πεσσούς](#):

β) για τα [συμπόσια](#):



Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης



ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ
πρόγραμμα για την ανάπτυξη

γ) για τη μουσική:

5. Μεταβείτε στην εφαρμογή για τη διδασκαλία των Ομηρικών Επών και στην ιστοσελίδα του Ελληνικού Πολιτισμού.

Μελετήστε τα κείμενα που αναφέρονται στην ύβρη-νέμεση-τίση. Στη συνέχεια, αναζητήστε μέσα από την ενότητα του σχολικού βιβλίου στάσεις και συμπεριφορές των μνηστήρων με αυτά τα χαρακτηριστικά.



6. Υποδυθείτε τους μνηστήρες και γράψτε μια απολογία, για να δικαιολογήσετε τις πράξεις σας και να αποφύγετε την τιμωρία των θεών.
7. Βρείτε εικόνες από το διαδίκτυο που θα λειτουργούν ως αποδεικτικά στοιχεία, θα στηρίζουν και θα ενισχύουν τις απόψεις σας.
8. Δημιουργήστε ένα πολυτροπικό κείμενο, στο οποίο θα προβάλλετε τα παραπάνω στοιχεία.



Φύλλο Εργασίας 4: Υπηρετικό προσωπικό

1. Συμπληρώστε τον παρακάτω πίνακα με το υπηρετικό προσωπικό που βρίσκεται στα ανάκτορα του Οδυσσέα και τις ασχολίες του.

Υπηρετικό προσωπικό	Ασχολίες

Ποιες από τις παραπάνω ασχολίες σχετίζονται με το στρώσιμο του τραπεζιού; Για να πλουτίσετε τις γνώσεις σας σχετικά με τα φαγητά και τα ποτά των αρχαίων Ελλήνων αναζητήστε πληροφορίες στις ιστοσελίδες [1](#) και [2](#) από το Ψηφιακό Σχολείο.

2. Δημιουργήστε ένα κείμενο στο Word, στο οποίο θα παρουσιάζετε τα ευρήματά σας. Αποθηκεύστε το αρχείο σας σε έναν φάκελο στην επιφάνεια των Windows με τον τίτλο «υπηρετικό_προσωπικό». Στον ίδιο φάκελο αποθηκεύστε σχετικές εικόνες που θα βρείτε είτε στις παραπάνω ιστοσελίδες είτε με ελεύθερη πλοήγηση στο διαδίκτυο.
3. Αναζητήστε στην ενότητα οικιακά σκεύη που χρησιμοποιούσαν οι αρχαίοι Έλληνες και καταγράψτε τα στον πίνακα που ακολουθεί:

Οικιακά σκεύη των αρχαίων Ελλήνων



Αναζητήστε [εικόνες και πληροφορίες](#) για τη χρήση τους και αποθηκεύστε το υλικό που θα βρείτε στον φάκελο «υπηρετικό_προσωπικό».

4. Δημιουργήστε μια παρουσίαση με το υλικό που έχετε συλλέξει στο φάκελό σας.
5. Υποδυθείτε το υπηρετικό προσωπικό στο παλάτι του Οδυσσέα. Ποιες είναι οι βασικές ασχολίες σας όπως αναφέρονται στην ενότητα; Περιγράψτε την κατάσταση που επικρατεί εκεί. Σχολιάστε τη στάση των μνηστήρων και του Τηλέμαχου εκφράζοντας τη συμπάθεια ή την αντιπάθειά σας για τα πρόσωπά τους.
6. Βρείτε εικόνες από το διαδίκτυο που θα λειτουργούν ως αποδεικτικά στοιχεία, θα στηρίζουν και θα ενισχύουν τις απόψεις σας.
7. Δημιουργήστε πολυτροπικά κείμενα, στα οποία θα προβάλλετε τα παραπάνω στοιχεία.



Κοινό Φύλλο Εργασίας για τις αναδιαρθρωμένες ομάδες

Αξιοποιώντας το υλικό που έχει συγκεντρωμένο το κάθε μέλος της ομάδας σας από την προηγούμενη εργασία βρείτε στην ενότητα που έχετε αναλάβει τα παρακάτω στοιχεία και δημιουργήστε με αυτά έναν [εγναοιολογοικό χάρτη](#):

- i. Αντιλήψεις των αρχαίων που διαφαίνονται στη συγκεκριμένη ενότητα.
- ii. Στοιχεία του υλικού πολιτισμού των αρχαίων Ελλήνων.
- iii. Αναφορές σε ήθη και έθιμα των αρχαίων Ελλήνων.
- iv. [Αφηγηματικές τεχνικές](#) του ποιητή.



Ζ. ΆΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Οι μαθητές θα μπορούσαν - με βάση τα κείμενα που συντάξαν και στα οποία εκφράζονται οι διαφορετικές απόψεις των προσώπων της ενότητας (της Αθηνάς, του Τηλέμαχου, των μνηστήρων και των υπηρετών) για την κατάσταση που επικρατεί στο παλάτι - να δημιουργήσουν διαλόγους και να ετοιμάσουν ένα θεατρικό δρώμενο, το οποίο θα παρουσιάσουν στους συμμαθητές τους.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Έγιναν κάποιες αλλαγές στην εφαρμογή σε σχέση με το αρχικό σενάριο, επειδή οι μαθητές δεν ήταν εξοικειωμένοι με τη δημιουργία παρουσιάσεων και εννοιολογικού χάρτη και χρειάζονταν πολύ περισσότερο χρόνο από τον προβλεπόμενο. Έτσι, αντί της τελευταίας παρουσίασης δημιούργησαν πολυτροπικά κείμενα και αντί τεσσάρων εννοιολογικών χαρτών, όσες είναι και οι ενότητες του συγκεκριμένου κειμένου, δημιούργησαν έναν για το σύνολο των στίχων. Η συνεργασία μαθητών διαφορετικού επιπέδου λειτούργησε αποτελεσματικά και ενισχυτικά για τους μαθητές. Οι μαθητές προσπάθησαν να μπουν στον ρόλο των προσώπων της ενότητας, αλλά δυσκολεύτηκαν κάπως στη σύνταξη των κειμένων.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Γουλή, Ε., Γόγουλου, Α., Παπανικολάου, Κ. & Μ. Γρηγοριάδου. 2005. «Αξιοποιώντας τον Εννοιολογικό Χάρτη ως Εργαλείο Διδασκαλίας και Αξιολόγησης στο Μάθημα Πληροφορικής Γυμνασίου». Στο *Πρακτικά 3^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου «Διδακτική της Πληροφορικής»*, επιμ. Α. Τζιμογιάννης, Κόρινθος, 7-9/10/2005, 233-241.



<http://hermes.di.uoa.gr/gouli/gouli/ggpg-Didactics-2005.pdf>

Κουτσογιάννης, Δ. 2007. *Πρακτικές ψηφιακού γραμματισμού νέων εφηβικής ηλικίας και (γλωσσική) εκπαίδευση*. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/studies/ict/teens/index.html